

– I alle år har jeg følt meg alene med de opplevelsene jeg hadde den gang, jeg har ikke snakket om dem til noen.

«HVIT ENGEL»

– Vi var svært unge og uforberedt på hva vi skulle se og høre, på at verden var så uhyggelig ond, sier Mai Kristine Grini – en av «de hvite englene» som nylig var samlet på Dombås.

For de aller fleste er de en ukjent del av krigshistorien. «De hvite englene» ble de kaff. Eller «skuggorna», fordi de svakest av de befrie tysklandsfangene så dem i en slags tåke.

VI MØTTE Mai Kristine Grini og atten medsøstre fra alle kanter av landet på Dombås Heimevernskole i pinsen. De hører til den gjengen fra april- og maidagene i 1945 som ble kalt «skuggorna», og som uredde og med hjertevarme tok seg av nedlusete, utmagrede og dødsyke fanger. De aller fleste var norske som var blitt reddet av «de hvite bussene» fra konsentrasjonsleire i Tyskland, og brakt gjennom Danmark til Ramløsa i Sverige.

Lotte-tjeneste «Skuggorna» var kvinner som hadde flyk-

tet fra det okkuperte Norge, og som frivillig meldte seg til lottetjeneste mot slutten av krigen. Og det gjorde de til gagns. De arbeidet mesteparten av døgnet for å redde liv og bringe livsgleden inn i lidende menneskers tilværelse.

Det kom busslast på busslast med frigitte fanger. Noen hadde fått pakker den siste tiden i fangenskapet og var i relativt god form, andre var forferdelig magre og syke.

– Verst var det kanskje å se de polske kvinnene. De var fulle av verkende sår og brennmerker, og noen hadde brede striper over ryggen – antagelig etter stokkeslag. De var så tynne, så tynne. Vi bar dem som små barn opp trappene til sykehuset, og fikk lagt dem til sengs. De fleste var helt apatiske, og mange døde. Redningen kom for sent.

Bernadotte søsterforening

Vi sitter benket sammen i solskinn utenfor skolen og nyter den veldige naturen og helgefreden. Stillferdige Mai Kristine ser alvorlig på meg og sier:

– I alle år har jeg følt meg alene med de opplevelsene jeg hadde den gang, har ikke snakket om det til noen, og derfor er jeg takknemlig for at Ann-Mari Schultz Jessen fra Steinkjer tok initiativet til å oppspore våre nye

GA QUISLING SPROYTER

MAI KRISTINE GRINI er 67 år i dag. Hennes foreldre var grenseløser og kurerer for den norske legasjonen i Göteborg. Mai Kristine fikk også oppdrag, under dekknavnet V2.

Fra sin «skygge-

tilværelse» i Ramløsa kom hun til Oslo natt til 17. mai 1945. Hun arbeidet på legekantoret i fengselet på Akershus festning og fikk også i oppdrag å gi Quisling vitamin-sprøyter og soveta-

bletter der han satt i tårnet sitt. Det var med blandede følelser hun gikk inn til ham første gang. Han satt ved et lite bord, men reiste seg straks, bukket og presenterte seg. «Vidkun Quisling.»

adresser og til dels nye etternavn. I fem år på rad har nå «Den norske Bernadotte søsterforening» som vi kaller oss, og som teller godt og vel 30 medlemmer, møtt hverandre her på Dombås i pinsen. Vi er alle enige om at det er godt å snakke om disse sterke opplevelsene som vi har felles, og som på mange måter forandret oss som mennesker. Vi var jo svært unge og uforberedt på hva vi skulle se og høre, på at verden var så uhyggelig ond.

Som paradiset

– Å, du skulle sett fangene da de la seg i gresset under trærne i den vakre parken, stirret opp i himmelen og trodde de var kommet til paradiset. Vi glemmer det aldri.

Og våre norske lotter gikk tur i parken med de fangene som hadde krefter til det, de skurte og vasket og laget god mat, arrangerte dansefester for de sprekeste, sto på til de nesten stupte. Men de hadde en enorm glede av det, og de ble elsket.

• Tekst og foto: RANDI BRATTELI

De ble reddet av de hvite bussene fra konsentrasjonsleire i Tyskland. Etter først å ha passert karanteneleire og desinfiseringsanstalter ble de syke fangene overført til lasarettet i Ramløsa utenfor Malmø. (Bilder fra Arbeiderbladets arkiv).

